

Łańcut, dnia 3 marca 2021 r.

RAPORT Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA ŁAŃCUTA ZA LATA 2019 – 2020

Rozdział I. Wstęp

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U z 2020 r. poz. 1219 ze zm.) z wykonania programów organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy.

Opracowany Program Ochrony Środowiska został przyjęty do realizacji uchwałą Nr XXVIII/199/2017 Rady Miasta Łańcuta z dnia 2 marca 2017 r. pod nazwą Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Łańcut na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024.

Niniejszy raport obejmuje lata 2019-2020 i dotyczy realizacji wskazanego powyżej Programu Ochrony Środowiska. Celem raportu jest przedstawienie zadań, które zostały zrealizowane przez Gminę Miasto Łańcut w okresie sprawozdawczym oraz uświadomienie sobie potrzeb i kolejnych zadań jakie należy podjąć w najbliższym czasie w celu poprawy sytuacji w zakresie ochrony środowiska.

Raport został opracowany na bazie informacji zebranych w Biurze Ochrony Środowiska i Gospodarki Odpadami, Wydziale Funduszy i Zamówień Publicznych, Wydziale Gospodarki Komunalnej i Inwestycji tut. Urzędu oraz Łańcuckim Zakładzie Komunalnym Sp. z o.o. w Łańcucie, z siedzibą przy ul. Traugutta 20 – wykonującym również zadania gminy.

Rozdział II. Realizacja programu ochrony środowiska

Opracowany Program Ochrony Środowiska stanowi dokument, służący m.in. realizacji polityki ekologicznej państwa, na terenie miasta Łańcuta. Program obejmuje takie zagadnienia jak: gospodarka wodno-ściekowa, ochrona walorów przyrodniczych, ochrona przed hałasem czy edukacja ekologiczna.

1. Gospodarka wodno-ściekowa:

a) Sieć wodociągowa:

Łańcucki Zakład Komunalny Sp. z o.o. w analizowanym okresie wykonał 4540 m sieci wodociągowej do nieruchomości położonych m.in. przy ulicach: **Piłsudskiego, Wandy Rutkiewicz, Przemysłowej, Kąty, Zielonej, terenu tzw. Księżę Górki, Grabskiego, Polnej.** Dokonano także modernizacji sieci wodociągowej przy ul. Wyszyńskiego (Bohaterów-Kraszewskiego) Cetnarskiego

i Słowackiego. Pozwoliło to w latach 2019-2020 podłączyć 126 budynków jednorodzinnych i 5 wielolokalowych do sieci wodociągowej.

b) Kanalizacja sanitarna:

W badanym okresie sprawozdawczym wykonano kanalizację sanitarną na terenach miasta, charakteryzujących się intensywnym rozwojem budownictwa jednorodzinnego, obejmującym poniżej wskazane ulice wraz z metrażem:

1. ul. Kościuszki o długości 116 m
2. ul. Piłsudskiego o długości 163 m
3. ul. Wandy Rutkiewicz o długości 145 m
4. ul. Słoneczna o długości 37 m
5. ul. Przemysłowa o długości 589,5 m
6. ul. Dąbrowskiego o długości 29 m
7. ul. Zielona o długości 145 m
8. ul. Kąty o długości 152 m
9. ul. Grabskiego o długości 155 m
10. ul. Wyszyńskiego o długości 365 m

Dokonano modernizacji kanalizacji sanitarnej na poszczególnych odcinkach stanowiących części niżej wymienionych ulic:

1. ul. Wyszyńskiego (Bohaterów-Kraszewskiego) o długości 365 m
2. ul. Paderewskiego długości 221 m,
3. ul. Cetnarzkiego długości 200 m
4. ul. Słowackiego o długości 190 m
5. ul. Sikorskiego o długości 100 m

Do sieci sanitarnej przyłączono łącznie 75 gospodarstw domowych.

Generalnie, systemem kanalizacyjnym zostało objęte całe miasto, co daje wymierny efekt ekologiczny w postaci poprawy stanu środowiska naturalnego, szczególnie w obrębie zlewni potoku Mikośka. Sukcesywne włączanie się mieszkańców do nowo wybudowanych sieci kanalizacyjnych zapobiega zanieczyszczeniu wód powierzchniowych, podziemnych oraz gleby. Przyczynia się również do rozwoju i poprawy wizerunku naszego miasta. Realizacja zadania na terenach średnio zurbanizowanych wpływa korzystnie na ich atrakcyjność.

W zakresie zadania dot. gospodarki ściekowej Miasto od lat prowadzi ewidencję zbiorników bezodpływowych i ewidencję przydomowych oczyszczalni ścieków. Na podstawie danych ewidencyjnych ustalono, że jeszcze kilkanaście lat temu na terenie miasta znajdowało się 720 zbiorników bezodpływowych i jedna przydomowa oczyszczalnia ścieków. W wyniku prowadzonych działań inwestycyjnych polegających między innymi na budowie nowych odcinków sieci sanitarnej oraz działań kontrolnych gminy, wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku,

bezodpływowe zbiorniki objęte ewidencją, zlokalizowane na poszczególnych nieruchomościach były sukcesywnie likwidowane.

W trakcie realizacji w analizowanym okresie pozostały takie inwestycje jak:

1. rozbudowa części mechanicznej oczyszczalni ścieków i budowa wydzielonej komory fermentacji (WKF) na oczyszczalni ścieków w miejscowości Wola Dalsza;
2. budowa drugiej nitki magistrali wodociągowej od Stacji Uzdatniania Wody do zbiorników retencyjnych wraz z połączeniami z istniejącą siecią w miejscowości Wola Mała, Gmina Czarna i miejscowości Łańcut;
3. rozbudowa ujęcia wody – podłączenie ujęcia wody w Smolarzyniech (wykonane zostały próbne trzy odwierty, wykonane trzy koncepcje podłączenia wody);
4. przebudowa sieci wodociągowej z przyłączami w pasie drogi i poza pasem drogi – ul. Daszyńskiego;
5. przebudowa sieci kanalizacji sanitarnej z przyłączami w pasie drogi i poza pasem drogi ul. Danielewicza;
6. budowa studni głębinowej S-3A na lewym brzegu Wisłoka;
7. podłączenie studni S-1;
8. budowa kompostowni na terenie oczyszczalni ścieków w Woli Dalszej;
9. budowa odcinka kanalizacji sanitarnej przy ul. Podzwierzyniec i ul. Wiejskiej w Łańcucie.

c) Zadania z zakresu ochrony przed powodzią:

Realizacja zadania z zakresu ochrony przed powodzią, obejmowała przede wszystkim działania związane z utrzymaniem górnego odcinka potoku Mikośka, który przepływa przez teren miasta, szczególnie wśród zwartej zabudowy mieszkaniowej.

Potok Mikośka został zaliczony do śródlądowych wód powierzchniowych, płynących. Od 1 stycznia 2018 r. administratorem potoku jest Nadzór Wodny w Łańcucie (jednostka organizacyjna Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie).

Gmina Miasto Łańcut w okresie sprawozdawczym udzieliła dotacji celowej dla Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie na kwotę 50 000 zł (w roku 2019 - 30 000 zł w roku 2020 - 20 000 zł) z przeznaczeniem na konserwację i utrzymanie potoku Mikośka. Dotacje zostały udzielone na podstawie art. 238 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, porozumienia oraz umowy dotacji z dnia 13.06.2019 r. i z dnia 28.05.2020 r.

W 2019 r. w ramach prac, I zakres robót w km. 6+050-8+800 obejmował: koszenie skarp potoku oraz wycięcie zakrzaczeń wraz z ich wywozem. W II etapie przewidziano: koszenie skarp potoku w km 2+900-5+825, 6+050-7+700-8+000-8-800 oraz wykonanie udrożnienia w km 6+050-8+800 polegającego na rozbiórce zatorów w dnie, usunięciu nieczystości komunalnych, nawisów i oczyszczenie płyt ażurowych

JOMB, przycięcie nawisów skarp, oczyszczenie przepustów, rozbiórkę zniszczonych umocowań z płyt betonowych oraz ich ponowne ułożenie.

W 2020 r. w ramach prac, I zakres robót w km 6+050-7+700 oraz 8+000-9+200 obejmował: koszenie skarp z wygrabieniem i wywozem, wycięcie zakrzaczeń ze skarp z wywozem, hakowanie dna. W II etapie w km 2+900-5+825, 6+050-7+700 oraz 8+000-9+200 przewidziano koszenie skarp w wygrabieniem i wywozem skoszonych traw, wycinkę zakrzaczeń wraz z wywozem urobku, hakowanie dna. W km 2+900-5+825, 6+050-7+700 oraz 8+000-9+200 przewidziano natomiast rozbiórkę zatorów i przetamowań w korycie, przycięcie nawisów wraz z wbudowaniem urobku w lokalne wymycia w brzegach, wywóz nadmiaru pozyskanego urobku poza obręb koryta potoku.

Wykonane w okresie sprawozdawczym roboty w obrębie potoku Mikośka wpłynęły nie tylko na zapewnienie swobodnego spływu wód ale i na estetyczny wygląd stanu koryta.

Niestety zdarzają się sytuacje, iż wygląd potoku Mikośka jest niechlubną zasługą mieszkańców miasta, którzy notorycznie wysypują na brzegi potoku odpady biodegradowalne, tj. skoszoną trawę, gałęzie krzewów czy drzew po wykonanych cięciach pielęgnacyjnych w przydomowych ogrodach. Miejscami jest także wysypywany popiół z palenisk domowych, który co warto podkreślić, nie może służyć jako materiał do umacniania brzegów potoku. Wszystko to niestety wpływa na nieestetyczny wygląd potoku oraz tworzy zagrożenie dla pełnej jego drożności. Mieszkańcy przyległych do potoku Mikośka nieruchomości każdorazowo po stwierdzeniu nieprawidłowości w obrębie brzegów potoku są na piśmie informowani o konieczności zaprzestania wysypywania odpadów bio oraz pouczeni o możliwych sposobach pozbycia się tej frakcji odpadów komunalnych w sposób legalny i zgodny z przepisami prawa.

2. OCHRONA PRZED HAŁASEM:

Celem zmniejszenia uciążliwości hałasu emitowanego do środowiska naturalnego, na bieżąco prowadzona jest naprawa nawierzchni i przebudowa dróg gminnych. Wykonanie odpowiedniej podbudowy i nawierzchni jezdni, z odwodnieniem powierzchniowym oraz oświetleniem, przyczynia się do poprawy bezpieczeństwa ruchu kołowego i komunikacji pieszych oraz dostosowania paramentów dróg wraz ze zjazdami do obowiązujących przepisów dotyczących dróg publicznych. Ponadto wykonanie nowej nawierzchni bitumicznej drogi sprzyja usprawnieniu płynności ruchu drogowego i eliminuje potencjalne zapylenie. Płynny ruch będzie z kolei sprzyjał poprawie warunków życiowych mieszkańców, będących właścicielami budynków mieszkalnych zlokalizowanych przy drogach o zwiększonym natężeniu ruchu kołowego.

W okresie sprawozdawczym wykonano naprawę nawierzchni dróg gminnych:

- 1. ul. Plac Sobieskiego - 346 m.b.**
- 2. ul. Paderewskiego - 210 m.b.**

obejmującą roboty przygotowawcze wraz z robotami rozbiórkowymi nawierzchni drogi i chodnika, przebudowę nawierzchni drogi wraz z regulacją studzienek, przebudowę chodników z płytek betonowych z wypustkami przy przejściu dla pieszych, a także wykonanie oznakowania poziomego.

3. **ul. 10 PSK** - 251 m.b.
4. **ul. Głuchowska** - 850 m.b.
5. **ul. Boya Żeleńskiego** - 76 m.b.
6. **boczna Kochanowskiego** - 77 m.b.
7. **boczna ul. Kraszewskiego** - 400 m.b.
8. **ul. Batorego** 240 m.b.
9. **parking ul. Żardeckiego** - 3.120 m² - nawierzchnia asfaltowa i 240 m² - nawierzchnia z kostki brukowej

Inwestycją, która niewątpliwie przyczyniła się do poprawy płynności ruchu w centrum miasta, a tym samym przyczyniła się do poprawy jakości powietrza było utworzenie Strefy Płatnego Parkowania (SPP). Obszar Łańcuta, na którym została ustanowiona strefa płatnego parkowania charakteryzował się szczególnie dużym niedoborem miejsc parkingowych. Zgodnie z art. 13b ust. 1a ustawy o drogach publicznych: „strefę płatnego parkowania ustala się na obszarach charakteryzujących się znacznym deficytem miejsc postojowych, jeżeli uzasadniają to potrzeby organizacji ruchu, w celu zwiększenia rotacji parkujących pojazdów samochodowych lub realizacji lokalnej polityki transportowej, w szczególności w celu ograniczenia dostępności tego obszaru dla pojazdów samochodowych lub wprowadzenia preferencji dla komunikacji zbiorowej”. Przeprowadzone analizy na obszarze proponowanym do włączenia w granice SPP wskazały, że teren ten wykazuje nasycenie parkującymi pojazdami w 100%, a mieszkańcy Łańcuta od dawna oczekują skutecznego rozwiązania tego problemu.

3. OCHRONA WALORÓW PRZYRODNICZYCH:

Zgodnie z decyzją Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 20 czerwca 1994 r. las Bażantarnia i las Dębnik stanowią własność Skarbu Państwa z prawem bezterminowego użytkowania przez Gminę Miasto Łańcut. Bażantarnia wraz z zespołem alei zabytkowych (ulice: Kopernika, Bema, Orzeszkowej, Sowińskiego, K. Wielkiego, Ogrodowa, Kościuszki, Reja, Lipowa, Krasińskiego, Przybosia, Sikorskiego, Piekarska, Partyzantów, Kasprowicza i Składowa) wpisana jest do rejestru zabytków pod nr A- 341. Decyzją Ministra Środowiska z dnia 7 lutego 2014 r. został zatwierdzony plan urządzenia sporządzony dla lasu Bażantarnia - Dębnik w Łańcutcie na lata 2014-2023.

Lasy Bażantarnia i Dębnik mają pełnić przede wszystkim funkcje rekreacyjno-wypoczynkowe dla potrzeb masowego wypoczynku ludności, dlatego nie planuje się w ich obrębie cięć rębnych, a wyłącznie pielęgnacyjne. Obszar ten charakteryzuje się dużymi walorami przyrodniczymi. Lasy oraz tereny przyległe stanowiły niegdyś

rozległe dobra parkowo-zamkowe Lubomirskich i Potockich, w których rolę starego drzewostanu pełnią pomnikowe, występujące pojedynczo dęby.

Wykonane w okresie sprawozdawczym zabiegi z zakresu użytkowania i hodowli lasu wpłynęły znacząco, pozytywnie na jego stan. Pozytywnie należy również ocenić wzrost zasobów drzewnych, jaki dokonał się w ostatnim dziesięcioleciu, co świadczy o wyborze odpowiedniego rozmiaru cięć pielęgnacyjnych.

Celem utrzymania zrównoważonej gospodarki leśnej jest prowadzenie działalności zmierzającej do ukształtowania struktury lasów i ich wykorzystania w sposób zapewniający trwałe zachowanie ich bogactwa przyrodniczego, wysokiej produktywności oraz potencjału regeneracyjnego, żywotności i zdolności do wypełniania teraz i w przyszłości, wszystkich ważnych ochronnych, gospodarczych i socjalnych funkcji na poziomie lokalnym, narodowym i globalnym, bez szkody dla ekosystemów. Za podstawową funkcję została uznana funkcja rekreacyjno-wypoczynkowa. Cały teren winien mieć charakter „parkowy”. Funkcje te uzyskuje się poprzez:

- zachowanie i odpowiednie wzmacnianie zasobów leśnych,
- utrzymanie zdrowia i żywotności ekosystemów leśnych,
- utrzymanie i wzmocnienie produkcyjnych funkcji lasu,
- zachowanie, ochronę i wzbogacenie biologicznej różnorodności ekosystemów leśnych,
- zachowanie i odpowiednie wzmocnienie funkcji ochronnych w zagospodarowaniu lasów.

Działając na podstawie powyżej wskazanego planu wykonano następujące czynności:

1. odnowienie drzewostanu – nasadzono około 2000 sztuk drzew gatunku dąb szypułkowy oraz 2340 sztuk drzew gatunku buk. Wykonano także ogrodzenie uprawy leśnej.
2. przeprowadzono pielęgnację 165 sztuk drzew.

W wyniku huraganu, który miał miejsce w lutym 2020 r. zostały uszkodzone 52 sztuki drzew różnego gatunku z terenu lasu Bażantarnia. Dodatkowo usunięto 243 sztuki drzew gat. świerk zaatakowanych przez kornika drukarza. Wyeliminowanie drzew miało na celu ochronę drzew zdrowych przed dalszym zasiedlaniem się szkodnika. Do usunięcia w kolejnych latach wytypowano w dalszym ciągu drzewa zaatakowane przez kornika drukarza, drzewa obumarłe całkowicie, a także z symptomami zamierania.

W okresie sprawozdawczym rozpoczęły się także prace w ramach „Rewitalizacji i zagospodarowania Lasu Bażantarnia w Łańcucie dla potrzeb Parku Wypoczynku i Rekreacji”. W ramach robót budowlanych planowane jest do wykonania: zagospodarowanie terenów zielonych lasu i adaptacja ich do pełnienia nowych funkcji w zakresie edukacji, turystyki i sportu, przywrócenie pierwotnego układu historycznego podziału lasu na (dukty i ścieżki), wyznaczenie ścieżek rowerowych, pieszych, ścieżek zdrowia i edukacyjnych, oczyszczenie i uporządkowanie terenu, nowe urządzenie lasu komunalnego, zabiegi pielęgnacyjne

drzewostanu i nowe nasadzenia, budowa małej architektury, budowa urządzeń do czynnego uprawiania sportu.

Drzewostan zabytkowy znajdujący się na terenie alei zabytkowych został w okresie sprawozdawczym poddany inwentaryzacji i ocenie jego stanu zdrowotnego. Prowadzone prace polegały przede wszystkim na zakwalifikowaniu do usunięcia drzew o złym stanie zdrowotnym, tworzących zagrożenie dla ludzi i mienia zlokalizowanego w obrębie ich ewentualnego, negatywnego oddziaływania oraz kształtowaniu bezpiecznych koron. U wielu drzew wykonano zabiegi pielęgnacyjne polegające na zdjęciu występującego w koronach posuszu, co pozwoliło na utrzymanie starodrzewu, z pominięciem ich wycinki. 86 sztuk drzew z alei przy ul. Kasprowicza oraz 31 sztuk drzew z alei przy ul. Kazimierza Wielkiego poddanych zostało ww. zabiegom pielęgnacyjnym. Finansowanie inwentaryzacji oraz większości zabiegów obyło się ze środków własnych Gminy Miasto Łańcut. Natomiast na zadanie „Wykonanie cięć pielęgnacyjnych zabytkowej Alei Jesionowej przy ul. Kazimierza Wielkiego w Łańcucie” w 2019 r. udało się pozyskać środki zewnętrzne.

Wycinka w odniesieniu do drzew zabytkowych jest zabiegiem ostatecznym. Prowadzona jest wówczas, gdy nie ma już możliwości wykonania innych zabiegów pielęgnacyjnych.

Na terenie lasów Bażantarnia i Dębik nie stwierdzono w sprawozdawczym okresie pożaru. Ustawiono nowe tablice informacyjne: „Zakaz wysypywania śmieci” oraz tablice z numerami alarmowymi. Wykonano naprawę 10 sztuk tablic informacyjnych. Przeprowadzono także 8-krotne sprzątanie lasów.

Systematycznie oczyszczono kraty ściekowe na kanale burzowym, odmulano i udrażniano przepusty na ścieżkach spacerowych.

W 2019 r. Gmina Miasto Łańcut przystąpiła do zadania realizowanego przez Samorząd Województwa Podkarpackiego pn.: „*Sadzenie drzew miododajnych, sposobem na ochronę bioróżnorodności w województwie podkarpackim*”. W ramach zadania wykonano nasadzenia 50 sztuk drzew miododajnych gat. klon zwyczajny na terenach zielonych obiektów użyteczności publicznej, zwiększając dostępność pożytków dla pszczół. W 2020 r. Gmina Miasto Łańcut ponownie przystąpiła do zadania realizowanego przez Samorząd Województwa Podkarpackiego w ramach, którego wykonano nasadzenia 10 sztuk drzew gat. lipa drobnolistna, 15 sztuk drzew gat. robinia akacjowa, 5 sztuk drzew gat. surmia oraz 20 sztuk krzewów gat. pęcherznica kalinolistna. Wszystkie nasadzenia wykonane zostały na działkach stanowiących tereny użyteczności publicznej, takie jak place zabaw, tereny rekreacyjne, tereny zielone wokół obiektów kulturalnych czy sportowych.

4. INFORMACJE O ŚRODOWISKU:

W ramach tego zadania, zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, prowadzony jest

publicznie dostępny wykaz danych o środowisku i jego ochronie, tzw. Eko-Portal, w którym na bieżąco umieszczane są informacje z zakresu:

1. ochrony przyrody - dot. składanych wniosków i wydawanych zezwoleń na usuwanie drzew i krzewów z terenu miasta;
2. prawa ochrony środowiska - dot. wniosków, postanowień, raportów i decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla planowanych przedsięwzięć;
3. utrzymania czystości i porządku - dot. wniosków i zezwoleń na prowadzenie działalności;
4. w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, a obecnie wpisu do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości z terenu miasta Łańcuta.

Ponadto prowadzona jest Wojewódzka Baza Azbestowa zawierająca dane o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu.

5. EDUKACJA EKOLOGICZNA:

W ramach edukacji ekologicznej zostały zorganizowane dwukrotnie w roku 2019 spektakle ekologiczne dedykowane do najmłodszych mieszkańców miasta Łańcuta tj. uczniów edukacji wczesnoszkolnej łańcuckich szkół podstawowych. Pierwszy ze spektakli pt. „Czarownica Niska Emisja” odbył się 14 maja 2019 r.

i poruszał zagadnienia związane z tematyką smogu, segregacji odpadów i korzyści jakie przynosi ona dla środowiska a także tematykę dzikiej przyrody wraz z koniecznością dbania o lasy. Drugi ze spektakli pt. „Dusza lasu” został zorganizowany 13 listopada 2019 r. i promował obowiązek segregacji odpadów, wskazywał dlaczego segregacja odpadów jest jednocześnie postawą proekologiczną, wyjaśniał pojęcie recyklingu. W każdym ze spektakli wzięło udział ok. 300 uczniów.

W 2020 r. odbyło się także spotkanie edukacyjno-szkoleniowe z cyklu „Zielona Polska” pt. „EKO-logika”. Program zawierał szereg istotnych elementów edukacji ekologicznej i miał szansę dotarcia do szerokiego kręgu odbiorców, gdyż odbywał się w formie przekazu łączącego rozrywkę z dydaktyką. Zagadnienia poruszane w ramach spotkania obejmowały takie tematy jak: ochrona różnorodności biologicznej, problem smogu, gospodarka odpadami, zagrożenia przyrody i środowiska, skuteczne metody ochrony przyrody i środowiska, i wiele innych.

W okresie sprawozdawczym rozpowszechniony został wśród użytkowników budynków będących w zarządzie Miejskiego Zarządu Budynków również Komunikat Międzywojewódzkiego Cechu Kominiarzy w związku z prowadzoną kampanią społeczną „Sadza płonie. Czad zabija. Żyj”, będącej kontynuacją kampanii społecznej „Czyszczony komin to mniejszy smog”.

Prowadzona kampania miała przede wszystkim na celu zwiększenie świadomości użytkowników budynków w związku z eksploatacją urządzeń grzewczych, przewodów kominowych i wentylacji oraz eliminację niebezpieczeństwa zaccadzeń i pożarów powstałych od urządzeń grzewczych i kominowych oraz wybuchów gazu.

Międzywojewódzki Cech Kominiarzy nadzoruje i rekomenduje kominiarzy, będących jego członkami, a w przypadku wystąpienia jakichkolwiek wątpliwości co do osoby oferującej usługi kominiarskie służy pomocą w sprawdzeniu wiarygodności czy osoba oferująca usługi kominiarskie posiada dyplom potwierdzający kwalifikacje kominiarskie, czeladnicze lub mistrzowskie.

W 2020 r. opracowany został przez Biuro ochrony Środowiska i Gospodarki Odpadami Urzędu Miasta Łańcuta projekt ulotki oraz plakaty edukacyjne dotyczące zasad prawidłowej segregacji odpadów. Ulotka została rozdyskrebowana mieszkańcom oraz wydrukowana w Łańcuckim Biuletynie Miejskim, dzięki czemu mogła dotrzeć do każdego mieszkańca. Akcja ta spotkała się z bardzo pozytywnym odbiorem wśród mieszkańców.

Celem organizacji spektakli oraz dystrybucji ulotek oraz plakatów miało być rozbudzenie świadomości ekologicznej, rozwijanie aktywnych postaw wobec przyrody i jej ochrony, a także kształtowanie postaw świadomej współodpowiedzialności za stan środowiska naturalnego.

Dbanie o środowisko to także realizacja zapisów Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest przyjętego uchwałą Nr XI/83/2011 Rady Miasta Łańcuta z dnia 28 listopada 2011 r., a następnie zmienionego uchwałą Nr IX/62/2019 Rady Miasta Łańcuta z dnia 17 kwietnia 2019 r. Zapisy Programu są zgodne z założeniami Krajowego Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 i należą do nich przede wszystkim:

1. usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;
2. minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terenie miasta Łańcuta;
3. likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Program realizowany jest na terenie Gminy Miasta Łańcuta od 2011 r., sukcesywnie umożliwiając mieszkańcom uzyskanie dotacji na pokrycie pełnych kosztów demontażu, odbioru wyrobów zawierających azbest, transportu oraz unieszkodliwiania wyrobów na składowisku odpadów. W 2019 r. zebrano 34,815 Mg wyrobów azbestowych z 22 posesji położonych na terenie miasta. W 2020 r. zebrano 43,630 ton azbestu z 19 posesji położonych na terenie Miasta Łańcuta.

Częściowo środki na realizację powyższego zadania Gmina Miasto Łańcut otrzymała z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie i Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Pozostałe środki w kwocie 9 536,07 zł w 2019 r. i 23 859,65 zł w 2020 r. zostały pokryte z budżetu Gminy Miasta Łańcuta. Rok 2019 był pierwszym, w którym pomoc w zakresie sfinansowania kosztów unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest skierowana została także do osób prawnych, dzięki czemu krąg podmiotów zainteresowanych wsparciem w zakresie eliminacji azbestu został znacząco rozszerzony.

Wnioski od mieszkańców miasta, którzy posiadają jeszcze na swoich posesjach wyroby azbestowe przyjmowane są w sposób ciągły. Zainteresowanie mieszkańców

jest jednak niewielkie, miasto finansuje bowiem jedynie koszty demontażu lub zebrania z posesji wyrobów zawierających azbest. Na mieszkańcach nadal spoczywają koszty wykonania nowego pokrycia dachowego, które stanowi obecnie koszt rzędu kilkudziesięciu tysięcy złotych.

Ostatecznie wyroby azbestowe mają być usunięte z terenu całego kraju do 2032 roku.

Gmina Miasto Łańcut nie posiada instalacji i urządzeń do zbierania, transportu i unieszkodliwiania zwłok zwierzęcych. W związku z tym w 2019 r. i w 2020 r. zawarte zostały umowy z Saria Polska Sp. z o.o. w zakresie świadczenia usług w zakresie zbierania, transportu i utylizacji zwłok padłych zwierząt z terenu miasta Łańcuta. Są to odpady mieszczące się w kategorii odpadów podwyższonego ryzyka. W okresie sprawozdawczym z terenu miasta przekazywane były do utylizacji zwłoki małych zwierząt tj. psów, kotów oraz saren i lisów. Koszt zagospodarowania padłych sztuk zwierząt – najczęściej w wyniku kolizji komunikacyjnych – zakwalifikowanych do kategorii odpadów podwyższonego ryzyka poniosła Gmina Miasto Łańcut i podobnie jak w latach ubiegłych mieścił się on w granicach 3 000 – 4 000 zł w skali roku.

6. POPRAWA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ W OBIEKTACH BUDOWLANYCH:

a) Inwestycje w gminnych budynkach użyteczności publicznej:

„Rewitalizacja zabytkowego budynku przy ul. Piłsudskiego 70 w Łańcutie oraz nadanie mu nowych funkcji kulturalnych, edukacyjnych, rekreacyjnych i społecznych”. W ramach robót budowlanych wykonano: opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej i dokumentacji technicznej niezbędnej dla obiektów zabytkowych; roboty konserwatorskie i restauracyjne; wymianę stolarki okiennej i drzwiowej; posadzki; schody wejściowe do budynku i podjazd dla osób z niepełnosprawnościami; elewację; wymianę więźby dachowej i pokrycia dachowego; instalacje sanitarne wewnętrzne i zewnętrzne z przyłączami: wody zimnej, c.w.u., ciepłownicza, kanalizacji sanitarnej i deszczowej; instalację przeciwpożarową; instalację niskoprądową i teletechniczną; instalację c.o. oraz wentylację; klimatyzację; roboty elektryczne; aranżację i wykończenie wewnątrz; roboty termomodernizacyjne budynku; roboty budowlane, rozbiórkowe i remontowe; zagospodarowanie terenu i małą architekturę.

b) Inwestycje w zakresie rewitalizacji przestrzeni miasta:

„Rewitalizacja przestrzeni międzyblokowych na osiedlach mieszkaniowych na obszarze Śródmieścia i terenów przyległych w Łańcutie”. W ramach robót wykonano: remont i/lub wykonanie nowych dróg dojazdowych; remont i/lub wykonanie nowych chodników; zwiększenie liczby i wykonanie nowych miejsc

postojowych; wykonanie infrastruktury kanalizacji deszczowej; remont i/lub przebudowa sieci sanitarnej i wodociągowej; remont i/lub wymiana studni pompowych; uporządkowanie zieleni, wykonanie cięć sanitarnych oraz pojedynczych wycinek drzew; usunięcie pniaków pozostałych po wycince drzew; nowe nasadzenia i uporządkowanie roślinności; budowę i remont placów zabaw i siłowni zewnętrznych; wymianę lamp oświetleniowych; zakup i montaż małej architektury (m.in. ławki, stoliki z krzeselkami, kosze na śmieci, stojaki na rowery, urządzenie mini siłowni na świeżym powietrzu); roboty budowlane, rozbiórkowe i remontowe.

„Otwarta Strefa Aktywności przy ul. Kąty w Łańcucie”. W ramach zadania utworzono ogólnodostępną, atrakcyjną przestrzeń zachęcającą do aktywności fizycznej składająca się z: siłowni plenerowej, strefy relaksu oraz placu zabaw o charakterze sprawnościowym.

c) Inne proekologiczne inwestycje dot. realizacji Programu:

„Wsparcie rozwoju OZE na terenie ROF – projekt parasolowy”. Głównym celem projektu jest zwiększenie udziału produkcji i wykorzystania energii elektrycznej pochodzącej z odnawialnych źródeł energii (instalacji fotowoltaicznych) zamontowanych na terenie Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego. W lipcu 2019 r. ruszył montaż pierwszych instalacji fotowoltaicznych, który ostatecznie objął 101 instalacji w Mieście Łańcut. Wykonane instalacje służyć będą do zmiany energii słonecznej na energię elektryczną. Urządzenia o mocy nie mniejszej niż 3kW w ciągu roku będą w stanie wytworzyć 2850 kWh. Montaż instalacji umożliwi mieszkańcom oszczędności finansowe z tytułu korzystania z energii na potrzeby własnych gospodarstw domowych, a także spowoduje redukcje poziomu emisji szkodliwych gazów i pyłów do atmosfery.

„Wymiana źródeł ciepła na terenie ROF”. W ramach projektu przewidziana jest wymiana starych kotłów węglowych na nowe kotły kondensacyjne jedno - bądź dwu – funkcyjne oraz na kotły na biomasę klasy 5, spełniające normy europejskie. Realizacja projektu przyczyni się do obniżenia emisji gazów cieplarnianych, spadku emisji pyłu PM 10 oraz PM 2,5. Wymiana źródeł ciepła nastąpi w budynkach prywatnych mieszkańców miasta oraz w lokalach komunalnych należących do Gminy.

Oświetlenie led oraz budowa nowych oświetlenia:

W roku 2020 przeprowadzono modernizację istniejącego oświetlenia, która polegała na wymianie istniejących opraw oświetleniowych na oprawy oświetleniowe ze źródłem światła led wraz z osprzętem (2050 punktów) na terenie całego miasta oraz wdrożeniu dedykowanego oprogramowania geolokalizującego wraz z aplikacją mobilną, które umożliwi przeprowadzenie inwentaryzacji oraz pozwoli na bieżące monitorowanie stanu infrastruktury oświetleniowej i zgłaszanie usterek systemu oświetleniowego przez mieszkańców miasta Łańcut. Ponadto wykonano nowe

oświetlenie przy ulicach Podwiślocze i Reymonta.

Stacja szybkiego ładowania pojazdów elektrycznych:

W listopadzie 2019 r. przy ul. Plac Sobieskiego, uruchomiono stację szybkiego ładowania pojazdów. Stacja DC o mocy do 50 kW została wyposażona w złącza CSS i CHADEMO. Dodatkowo można skorzystać również ze złącza AC, do mocy 20 kW. Dostęp do stacji GO+ można uzyskać za pomocą karty klienta GO+EAUTO, którą można wyrobić w siedzibie spółki w Krakowie na ul. Siewnej 30 lub przy pomocy darmowej aplikacji GoNet EV CPMS.

7. OCHRONA POWIETRZA:

Jednym z działań wykonywanych w ramach zadania ochrona powietrza było mechaniczne zamiatanie ulic (tzw. czyszczenie na mokro) w granicach administracyjnych Miasta Łańcuta na odcinkach dróg wojewódzkich, powiatowych oraz gminnych, z następującą częstotliwością:

1. drogi wojewódzkie: 4 razy w miesiącu na odcinku 7,7 km, raz w miesiącu na odcinku 5,52 km
2. drogi powiatowe: 4 razy w miesiącu na odcinku 16,8 km
3. drogi gminne: 2 razy w miesiącu na odcinku 32,205 km i 4 razy w miesiącu na odcinku 2,622 km

W 2020 r. zakupiono nasiona roślin łąkowych, które wczesną wiosną 2021 r. zostaną wysiane w dwóch wytypowanych lokalizacjach miasta. Gatunki, które utworzą miejskie mini łąki charakteryzują się m.in. łodygami i blaszkami liściowymi pokrytymi włoskami czy woskiem, co umożliwia akumulację pyłów komunikacyjnych. Wykorzystanie wysokich roślin łąkowych nie tylko ogranicza emisję spalin, ale i sprzyja oczyszczaniu powietrza z zanieczyszczeń komunikacyjnych – łąki zatrzymują i wiążą szkodliwe pyły. łąki kwietne są świetnym rozwiązaniem alternatywą dla uciążliwych i kosztownych trawników. Po pierwsze dlatego, że nie trzeba ich regularnie kosić. Są łatwe w utrzymaniu i mało wymagające. Przede wszystkim jednak wspierają przyrodę, a dzięki różnorodności stanowią miejsce do życia dla pożytecznych owadów i innych małych zwierząt. Dają pożywienie i schronienie dla pożytecznych owadów - pszczoł, motyli, trzmieli, a także ptaków i małych ssaków.

W listopadzie 2019 r. w trzech budynkach szkół podstawowych (Szkoła Podstawowa nr 1 im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Szkoła Podstawowa nr 3 im. 10 Pułku Strzelców Konnych oraz Szkoła Podstawowa nr 4 im. Jan Pawła II) zamontowano urządzenia badające jakość powietrza. Czujniki te mierzą w czasie rzeczywistym stężenie pyłów zawieszonych PM1, PM2.5 oraz PM10 i najważniejsze parametry pogodowe dając informację o jakości powietrza w lokalizacji, w której są

umieszczone. System informuje na bieżąco o poziomie zanieczyszczenia powietrza oraz o tym, kiedy można bezpiecznie przebywać na zewnątrz. Korzystając z prognozy każdy mieszkaniec może tak zaplanować swój dzień, aby nie narażać się na smog. Dane pochodzące z urzędzeń udostępniane są mieszkańcom za pomocą wygenerowanych dla interesujących lokalizacji list pomiarów (widgetów) znajdujących się na stronie internetowej Urzędu Miasta Łańcuta (www.lancut.pl).

8. GOSPODARKA ODPADAMI:

Osiągnięte przez Gminę Miasto Łańcut parametry recyklingu oraz poziomu masy odpadów ulegających biodegradacji przeznaczonych do kompostowania, świadczą o tym, że system gospodarki odpadami działa prawidłowo. Realizacja obowiązków, wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach pozytywnie wpłynęła na podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa i zwiększenie efektywności selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

Priorytetowym zadaniem dla Gminy Miasto Łańcuta na lata następne jest dalsze prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnej, zmierzającej do ukształtowania świadomych postaw mieszkańców w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz zasad prawidłowego segregowania odpadów komunalnych, w celu osiągnięcia określonych przez Unię Europejską poziomów odzysku i recyklingu. W raportowanym okresie prowadzone były czynności sprawdzające pod kątem prawidłowej segregacji odpadów przez mieszkańców Łańcuta oraz monitoring nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne pod kątem zawarcia przez ich właścicieli umów na odbiór odpadów przez uprawnione podmioty.

Systemem gospodarki odpadami komunalnymi na koniec 2019 r. objętych było 15 569 osób. Liczba ta jednak ulega stałym zmianom, gdyż mieszkańcy dokonują częstych aktualizacji w ilości osób zamieszkujących gospodarstwa domowe poprzez złożenie nowych deklaracji. Bezpośredni wpływ na zmniejszenie liczby mieszkańców w systemie mają: wyjazdy w celach zarobkowych, wyjazdy w celu kontynuowania nauki, zgony mieszkańców, zaniżanie ilości osób przebywających w gospodarstwach. Pomimo podejmowanych działań weryfikujących ilość osób zamieszkujących i uruchamianych mechanizmów w celu uszczelniania systemu ilość osób w tymże systemie ciągle spada.

Częstotliwość pozbywania się odpadów komunalnych z terenu nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy odbywała się według obowiązujących harmonogramów wywozu. Posegregowane odpady komunalne mieszkańcy mogli także w ramach wniesionej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, dostarczyć do Punktu Selektywnej Zbiorki Odpadów Komunalnych przy ul. Traugutta 20 w Łańcutie.

W drugiej połowie 2019 r. konieczne stało się dokonanie zmiany stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi ustalonej w zależności od wielkości gospodarstwa domowego. Zmiana podyktowana była przede wszystkim znaczącym

wzrostem kosztów zagospodarowania odpadów, wzrostem ilości odpadów zmieszanych oraz odpadów ulegających biodegradacji odbieranych od mieszkańców. Stawki opłat obowiązujące od 1 stycznia 2016 r. nie były w stanie pokryć całości kosztów systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, który to system zgodnie z założeniami ustawowymi ma być system samofinansującym się.

W 2020 r. udało się wygospodarować środki pozwalające na zakup 250 sztuk ekologicznych kompostowników wykonanych z tworzywa sztucznego o pojemności 720 litrów. Kompostownik jest praktycznym i ekologicznym rozwiązaniem, które daje możliwość wyprodukowania za darmo wartościowego kompostu oraz świetnie wpisuje się w ideę troski o środowisko. Biodopady są dziś jedną z najbardziej problematycznych w zagospodarowaniu frakcją odpadów, która stanowi największą część strumienia odpadów zmieszanych i zanieczyszcza inne frakcje, np. plastik czy papier. Kompostowanie powoli przestaje być domeną wyłącznie działkowców czy mieszkańców wsi i coraz częściej wkracza do miast. Kompostować możemy skoszoną trawę, chwasty pozbawione nasion, opadłe liście, rozdrobnione gałęzie, popiół z kominka i z grilla, obierki warzyw i owoców, muł i glon z oczka wodnego, podartą tekturę lub papier. Pożądane są fusy z kawy i herbaty (przywabiają do kompostu dżdżownice) oraz resztki z kociego i psiego stołu – stanowią cenne źródło azotu.

Zasadniczym celem przyjętego programu użyczania kompostowników na terenie Gminy Miasto Łańcut jest przede wszystkim:

- zwiększenie ilości odpadów ulegających biodegradacji poddawanych odzyskowi, a tym samym ograniczenie ilości kierowanych do składowania odpadów komunalnych wytworzonych na terenie miasta;
- edukacja mieszkańców w zakresie prawidłowego kompostowania odpadów;
- promocja kompostowania odpadów na własne potrzeby.

Nadmienić należy, że kompostowniki są użyczane są mieszkańcom bezpłatnie na okres 36 miesięcy, po tym okresie zostaną przekazane użytkownikom na własność.

Rozdział III. Podsumowanie

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasto Łańcut stanowi podstawowe narzędzie prowadzenia polityki ekologicznej w gminie. Podstawowym założeniem w tworzeniu programów ochrony środowiska na wszystkich szczeblach – od krajowego do gminnego – jest, aby ich realizacja doprowadziła do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem oraz zapewniła skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzyła warunki do wdrażania wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa. Wytyczne, jakie umieszczone zostały w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Łańcut mają na celu poprawę ogólnego stanu środowiska naturalnego

poprzez ograniczenie lub wyeliminowanie szkodliwych czynników negatywnie wpływających na zdrowie ludzi i stan środowiska, w którym żyją.

Po analizie założeń zawartych w powyższym Programie oraz sposobie ich realizacji, stwierdzić należy, że działania określone, jako priorytetowe zostały w większości zrealizowane zgodnie z zamierzeniami. Duża część zadań ma charakter inwestycyjny, jak budowa sieci wodociągowej, sanitarnej, budowa i modernizacja dróg, rewitalizacja przestrzeni miejskich. Część z zadań jest realizowana na bieżąco w zależności od aktualnych potrzeb, jak na przykład bieżące utrzymanie dróg, utrzymanie zieleni, szeroko pojęta edukacja ekologiczna realizowane w miarę posiadanych środków finansowych.

Szczególny nacisk Program nakłada na podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa, poprawę stanu zieleni miejskiej oraz rozbudowę infrastruktury technicznej ochrony środowiska. Działania te mają bezpośredni wpływ na wszystkie komponenty środowiska i muszą być nadal kontynuowane.

Aby stwierdzić realną poprawę jakości środowiska (znajdującą odzwierciedlenie w analizie jego jakości) potrzeba jednak dłuższego okresu czasu i dalszych działań inwestycyjnych. Wzrost sieci infrastruktury przyczyni się w dłuższej perspektywie do poprawy jakości środowiska, wód powierzchniowych, podziemnych czy powietrza, co jednak będzie widoczne w przyszłości.

Oceniając działania podjęte przez okres 2019 i 2020 r. stwierdzić należy, że w dalszym ciągu niezbędne jest kontynuowanie działań, które poprawią stan środowiska oraz podniosą jeszcze bardziej atrakcyjność miasta. Dużą uwagę należy zwrócić na zwieszenie świadomości społeczeństwa w zakresie selektywnej zbiórki odpadów oraz potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii oraz szkodliwości spalania odpadów w gospodarstwach domowych oraz wymianie starych kotłów węglowych na kotły niskoemisyjne.